

การศึกษาองค์ประกอบดิจิทัลแพลตฟอร์มการจัดการเรียนการสอนของครู
สาขาวิชาการจัดการธุรกิจค้าปลีก
Study of Digital Components of Teaching Management Platform
for Teachers in Retail Business Management Program

อุรชา สารสรรค์¹, ชัยวิชิต เขียรชนะ² และศจีมาจ ณ วิเชียร³
Uracha Sarasan¹, Chaiwichit Chianchana² and Sageemas Na Wichian³

¹นักศึกษาระดับปริญญาเอก สาขาวิชาบริหารอาชีพและเทคนิคศึกษา คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ

²ภาควิชาบริหารเทคนิคศึกษา คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ

³ภาควิชาวิทยาศาสตร์ประยุกต์และสังคม วิทยาลัยเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ

¹Ph.D. Student in Department of Technical Education Management, Faculty of Technical Education,
King Mongkut's University North Bangkok

²Department of Technical Education Management, Faculty of Technical Education
King Mongkut's University of Technology North Bangkok

³Department of Social and Applied Science, College of Industrial Technology,
King Mongkut's University of Technology North Bangkok

E-mail: uracha1411@gmail.com¹, chaiwichit.c@fte.kmutnb.ac.th², sageemas.n@cit.kmutnb.ac.th³

E-mail: sau6672810026@gmail.com

Received: 2025-9-12; Revised: 2025-10-31; Accepted: 2025-10-31

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) วิเคราะห์สภาพปัญหาการจัดการเรียนการสอนของครูสาขาวิชาการจัดการธุรกิจค้าปลีก และ 2) ศึกษาองค์ประกอบดิจิทัลแพลตฟอร์มการจัดการเรียนการสอนของครูสาขาวิชาการจัดการธุรกิจค้าปลีก เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Method) โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interviews) กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการเรียนการสอนสาขาวิชาการจัดการธุรกิจค้าปลีก ได้แก่ ผู้บริหารฝ่ายวิชาการ ครูสาขาวิชาการจัดการธุรกิจค้าปลีก โดยใช้กลุ่มตัวอย่างที่มีความเหมาะสมระหว่าง 5-25 คน ผู้วิจัยเลือกใช้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 13 คน เป็นตัวแทนตามเกณฑ์ขั้นต่ำการกำหนดผู้เชี่ยวชาญ โดยวิธีการเจาะจง (Purposive Sampling) (Creswell, 2018)

เครื่องมือที่ใช้คือแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง การวิเคราะห์ข้อมูล โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) จากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interviews) ผลการวิจัย มีดังนี้

ผลการวิเคราะห์สภาพปัญหาการจัดการเรียนการสอนของครูสาขาวิชาการจัดการธุรกิจค้าปลีก สรุปได้ 6 ประเด็น ดังนี้ 1) ความเข้าใจและบริหารจัดการระบบทวิภาคี 2) การประสานงานระหว่างสถานศึกษาและสถานประกอบการ 3) แผนการฝึกและการจัดการเรียนรู้ 4) ความรู้และทักษะของครูผู้สอนและครูฝึก 5) ทักษะการจัดการตนเองของผู้เรียน 6) การเปลี่ยนแปลงของธุรกิจค้าปลีก

ผลการศึกษาองค์ประกอบดิจิทัลแพลตฟอร์มการจัดการเรียนการสอนของครูสาขาวิชาการจัดการธุรกิจค้าปลีก มี 5 องค์ประกอบ ดังนี้ 1) ศูนย์ข้อมูล 2) ห้องเรียนออนไลน์ 3) สื่อการสอน 4) ห้องทดสอบ 5) องค์ประกอบเสริม

คำสำคัญ: การจัดการศึกษาระบบทวิภาคี, องค์ประกอบดิจิทัลแพลตฟอร์ม, ศูนย์ข้อมูล

Abstract

This study aims to: 1) analyze the problems associated with instructional management for teachers in the retail business management program, and 2) investigate the components of a digital platform designed for their instructional management. This study employed a qualitative methodology, utilizing in-depth interviews. The sample group consisted of experts in instructional management for the retail business management program, including academic administrators and program teachers. Adhering to the appropriate sample size criteria for expert-based research (ranging from 5-25), the researcher selected 13 experts (n=13) using purposive sampling (Creswell, 2018).

The research instrument was a structured interview guide. Data were analyzed using content analysis based on the in-depth interviews.

The research findings were as follows: The analysis of instructional management problems identified six key issues: 1) Understanding and managing the dual vocational training (DVT) system; 2) Coordination between educational institutions and business establishments; 3) Training plans and learning management; 4) Knowledge and skills of teachers and workplace trainers; 5) Learners' self-management skills; and 6) The changing landscape of the retail business.

The study identified five essential components for the digital instructional management platform: 1) Information Hub; 2) Online Classroom; 3) Instructional Media; 4) Assessment Module; and 5) Supplementary Features.

Keywords: Dual Vocational Training Management, Digital Platform Components, Information Hub

บทนำ

การศึกษาในยุคปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงอย่างมากเนื่องจากความเจริญทางด้านเทคโนโลยีดิจิทัลและการเปลี่ยนแปลงในสังคมทั่วโลก มีการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการจัดการเรียนการสอนและการสร้างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่ทันสมัย แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579 กำหนดเป้าหมายและตัวชี้วัดในพัฒนาศักยภาพคนทุกช่วงวัย และมุ่งสร้าง สังคมแห่งการเรียนรู้ที่ทุกคนสามารถเข้าถึงแหล่งเรียนรู้ สื่อ ตำราเรียน นวัตกรรม และสื่อการเรียนรู้ที่มีคุณภาพและมาตรฐานได้อย่างไม่จำกัดเวลาและสถานที่ นอกจากนี้ยังส่งเสริมการจัดการศึกษาผ่านเทคโนโลยีดิจิทัลและเครือข่ายสังคมรูปแบบต่าง ๆ เพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ตลอดชีวิตของประชาชน (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560) สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา มีภารกิจสำคัญในการจัดการศึกษาด้านอาชีวศึกษาเพื่อผลิตและพัฒนากำลังคนด้านวิชาชีพให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และแผนการศึกษาแห่งชาติ โดยยึดโยงกับกรอบคุณวุฒิแห่งชาติ มาตรฐานการศึกษาของชาติ เน้นการจัดการเรียนรู้สู่การปฏิบัติ เพื่อให้ผู้สำเร็จการศึกษามีสมรรถนะทั้งด้านวิชาการและวิชาชีพควบคู่ไปกับคุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพ และกิจนิสัยที่เหมาะสมกับการทำงาน ซึ่งจะทำให้สามารถตอบสนองความต้องการของตลาดแรงงาน ชุมชน สังคม และยังสามารถประกอบอาชีพอิสระได้อีกด้วย (สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา, 2562)

สาขาวิชาการจัดการธุรกิจค้าปลีก (Retail Business Management Program) เป็นสาขาวิชาที่เปิดสอนในหลักสูตรอาชีวศึกษา มีการจัดการศึกษารูปแบบระบบทวิภาคี ซึ่งการศึกษาระบบทวิภาคีเป็นการจัด

การศึกษาวิชาชีพที่เกิดจากข้อตกลงระหว่างสถานศึกษาอาชีวศึกษากับสถานประกอบการในเรื่องการจัดหลักสูตร การเรียนการสอน การวัดและการประเมินผลโดยผู้เรียนใช้เวลาส่วนหนึ่งในสถานศึกษาอาชีวศึกษา และเรียนภาคปฏิบัติในสถานประกอบการ โดยการบริหารจัดการศึกษาระบบทวิภาคีในส่วนของสถานศึกษาอาชีวศึกษานั้นประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการจัดการหลักสูตร ด้านการจัดการเรียนการสอนและการวัดประเมินผล ด้านการจัดการฝึกอาชีพ และด้านการนิเทศ (อิสรียา, 2559)

การจัดการเรียนการสอนในสาขาวิชาการจัดการธุรกิจค้าปลีกในปัจจุบันยังประสบปัญหาหลายประการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการขาดแคลนสื่อและแพลตฟอร์มดิจิทัลที่สามารถเชื่อมโยงห้องเรียนกับสถานประกอบการ การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่ไม่สอดคล้องกับโลกการทำงานจริง และการขาดระบบประเมินผลสมรรถนะที่สะท้อนศักยภาพของผู้เรียนอย่างแท้จริง (วิไลวรรณ และคณะ, 2562) สถานศึกษาหลายแห่งยังประสบปัญหาด้านโครงสร้างพื้นฐานทางเทคโนโลยี และขาดบุคลากรที่มีความสามารถในการพัฒนาเนื้อหาและกิจกรรมการเรียนรู้ดิจิทัลอย่างมืออาชีพ ครูผู้สอนในสายวิชาชีพเฉพาะด้านมักเผชิญข้อจำกัดด้านเวลา ทรัพยากร และทักษะที่จำเป็นในการออกแบบและใช้แพลตฟอร์มเพื่อการเรียนรู้แบบบูรณาการ โดยเฉพาะในสาขาธุรกิจค้าปลีกที่ต้องอาศัยการบูรณาการความรู้ข้ามศาสตร์ เช่น การตลาด การบริหาร การสื่อสาร และเทคโนโลยีดิจิทัล (Agarwal, 2016)

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยได้เห็นถึงความสำคัญของการจัดการเรียนการสอนของครูสาขาวิชาการจัดการธุรกิจค้าปลีก จึงได้ทำการวิจัยเรื่อง องค์ประกอบดิจิทัลแพลตฟอร์มการจัดการเรียนการสอนของครูสาขาวิชาการจัดการธุรกิจค้าปลีกขึ้น เพื่อให้การจัดการเรียนการสอนมีคุณภาพมากยิ่งขึ้น ครูผู้สอนควรนำระบบเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการบริหารจัดการและการจัดการศึกษา ที่เปิดช่องทางการเรียนรู้ของผู้เรียน ให้ผู้เรียนสามารถเข้ามาศึกษาเรียนรู้โดยไม่จำกัดรูปแบบ เวลา และสถานที่ ใช้เป็นแนวทางสำหรับสถานศึกษานำรูปแบบไปใช้ในการเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอน

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อวิเคราะห์สภาพปัญหาการจัดการเรียนการสอนของครูสาขาวิชาการจัดการธุรกิจค้าปลีก
2. เพื่อศึกษาองค์ประกอบการออกแบบดิจิทัลแพลตฟอร์มการจัดการเรียนการสอนของครูสาขาวิชาการจัดการธุรกิจค้าปลีก

ขอบเขตของการวิจัย

1. **ด้านเนื้อหา** ผู้วิจัยได้ศึกษาโดยเริ่มจากศึกษาข้อมูลทั่วไป แนวคิด ทฤษฎี จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการออกแบบและพัฒนาดิจิทัลแพลตฟอร์มการจัดการเรียนการสอนของครูสาขาวิชาการจัดการธุรกิจค้าปลีก ตามระเบียบการวิจัยและพัฒนา (เมธีชาวิน และคณะ, 2561)

2. ขอบเขตด้านประชากร

ผู้วิจัยได้กำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ดังนี้

ประชากร คือ ผู้บริหารฝ่ายวิชาการ ครูสาขาวิชาการจัดการธุรกิจค้าปลีก จำนวน 328 คน ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ที่เปิดสอนในสาขาวิชาการจัดการธุรกิจค้าปลีก ปีงบประมาณ 2567 จำนวน 164 แห่ง ข้อมูลจากฐานข้อมูลศูนย์บริหารเครือข่ายการผลิตและพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษา (Center of Vocational Manpower Networking Management : CVM) สาขาวิชาการจัดการธุรกิจค้าปลีก

กลุ่มตัวอย่างสัมภาษณ์เชิงลึก คือ ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการเรียนการสอนสาขาวิชาการจัดการธุรกิจค้าปลีก ได้แก่ ผู้บริหารฝ่ายวิชาการ ครูสาขาวิชาการจัดการธุรกิจค้าปลีก ขนาดกลุ่มเป้าหมายอยู่ในช่วงจำนวน 5-25 คน (Creswell, 2018) คัดเลือกจากกลุ่มประชากร โดยวิธีการเจาะจง (Purposive Sampling) ผู้วิจัยกำหนดไว้ที่ 13 คน จากสถานศึกษา 4 แห่ง ที่ได้รับคัดเลือกให้เป็นศูนย์ความเป็นเลิศการอาชีวศึกษา สาขาวิชาการจัดการธุรกิจค้าปลีก

3. ขอบเขตด้านเวลา การวิจัยครั้งนี้มีระยะเวลาการวิจัยระหว่าง พฤษภาคม 2567 - มีนาคม 2568

การทบทวนวรรณกรรม

1. แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนระบบทวิภาคี

การจัดการเรียนการสอนระบบทวิภาคี (Dual Vocational Education and Training System) คือ ระบบการศึกษาที่เน้นการเรียนรู้ควบคู่ไปกับการทำงานจริงในสถานประกอบการ โดยผู้เรียนจะใช้เวลาส่วนหนึ่งในการเรียนรู้ทฤษฎีและพื้นฐานวิชาชีพในสถานศึกษา และอีกส่วนหนึ่งในการฝึกปฏิบัติจริงภายใต้การดูแลของครูฝึกในสถานประกอบการ (สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา, 2562)

ปิยนุช (2565) อธิบายว่า ธุรกิจค้าปลีกในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ทั้งในด้านของเทคโนโลยีใหม่ ๆ เช่น การวิเคราะห์ข้อมูลลูกค้า ปัญญาประดิษฐ์ รวมถึงการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมและความต้องการของลูกค้าที่ซับซ้อนและหลากหลายมากขึ้น การเปลี่ยนแปลงเหล่านี้ทำให้รูปแบบการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนในสาขาวิชาธุรกิจค้าปลีกจำเป็นต้องได้รับการปรับปรุงและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้หลักสูตรและวิธีการสอนทันสมัยและตอบโจทย์ความต้องการของอุตสาหกรรม

สมศักดิ์ (2562) อธิบายว่า ความสำคัญของแผนการฝึกประสบการณ์ที่ต้องสอดคล้องกับ กรอบคุณวุฒิอาชีวศึกษาแห่งชาติ เพื่อให้มั่นใจว่าผู้เรียนจะได้รับการพัฒนาสมรรถนะที่ตรงตามมาตรฐานที่ต้องการและสามารถนำไปใช้ในการประกอบอาชีพได้จริง การวิจัยนี้จึงได้นำเสนอรูปแบบแผนการฝึกที่เน้นการวางแผนที่เป็นระบบและมีแนวทางปฏิบัติที่แน่นอนสำหรับการฝึกประสบการณ์ในสถานประกอบการ

ธิดาวลัย (2560) อธิบายว่า หัวใจสำคัญของระบบทวิภาคีคือความร่วมมืออย่างใกล้ชิดระหว่างสถานศึกษาและสถานประกอบการ เพื่อให้การถ่ายทอดความรู้ ทักษะ และประสบการณ์แก่ผู้เรียนเป็นไปในทิศทางเดียวกันและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตรอย่างแท้จริง และได้นำเสนอรูปแบบการจัดการเรียนการสอนระบบทวิภาคีที่ให้ความสำคัญกับการบูรณาการความร่วมมือระหว่างสถานศึกษาอาชีวศึกษากับสถานประกอบการ เพื่อให้การฝึกประสบการณ์วิชาชีพมีคุณภาพและส่งเสริมให้ผู้เรียนได้รับสมรรถนะที่พึงประสงค์

จากข้อมูลข้างต้นสรุปได้ว่า การจัดการศึกษาระบบทวิภาคีในสาขาวิชาการจัดการธุรกิจค้าปลีกจำเป็นต้องพัฒนาครูผู้สอนด้านของเทคโนโลยีใหม่ ๆ การส่งเสริมวินัยและความรับผิดชอบในตนเองของผู้เรียน การพัฒนาศัลยกรรมของครูฝึกในสถานประกอบการ ตลอดจนการยกระดับการบริหารจัดการภายในสถานศึกษาให้มีทิศทางที่ชัดเจนและเป็นระบบ เพื่อให้สามารถผลิตผู้เรียนที่มีสมรรถนะตรงตามความต้องการของอุตสาหกรรมค้าปลีกที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา

2. แนวคิดเกี่ยวกับองค์ประกอบดิจิทัลแพลตฟอร์ม

วรศักดิ์ (2565) อธิบายว่า การมีห้องทดสอบบนแพลตฟอร์มดิจิทัล เป็นพื้นที่สำหรับการจัดทำข้อสอบทดสอบสมรรถนะรายวิชา และประเมินสมรรถนะมาตรฐานวิชาชีพ การประเมินผลที่แม่นยำผ่านระบบดิจิทัลจะช่วยให้ทราบถึงจุดแข็งจุดอ่อนของผู้เรียนได้อย่างชัดเจน และนำไปสู่การพัฒนาที่ตรงจุด เพื่อให้ผู้เรียนมีสมรรถนะตรงตามกรอบคุณวุฒิอาชีวศึกษาและความต้องการของสถานประกอบการในสาขาวิชาชีพนั้น

นิรมล (2564) อธิบายว่า ระบบ LMS ที่รองรับการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพโดยเฉพาะ หมายถึงระบบที่สามารถอำนวยความสะดวกในการจัดเนื้อหา บทเรียน กิจกรรม การมอบหมายงาน การส่งงาน และการสื่อสารระหว่างครูผู้สอนกับผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพผ่านช่องทางออนไลน์ ระบบนี้เป็นรากฐานสำคัญของการมีห้องเรียนออนไลน์ ที่สามารถจัดการและเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

พัชรี และคณะ (2561) อธิบายว่า การตัดสินใจเลือกอาชีพเป็นช่วงเวลาสำคัญสำหรับนักเรียน ซึ่งต้องการข้อมูลที่ถูกต้อง ครบถ้วน และเข้าถึงได้ง่าย เพื่อประกอบการตัดสินใจ นอกจากนี้ การเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของตลาดแรงงานในยุคปัจจุบันทำให้ข้อมูลอาชีพเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ การขาดระบบแนะแนวที่มีประสิทธิภาพอาจทำให้นักเรียนไม่ได้รับข้อมูลที่เพียงพอหรือไม่ตรงกับความต้องการของตนเอง และระบบแนะ

แนวอาชีพออนไลน์ ที่ทำหน้าที่เป็นแหล่งข้อมูลถือเป็นเครื่องมือสำคัญในการให้คำปรึกษาด้านอาชีพ ระบบดังกล่าวสามารถนำเสนอข้อมูลอาชีพที่หลากหลาย แนวโน้มตลาดแรงงาน ทักษะที่จำเป็นสำหรับแต่ละอาชีพ

บุญชม (2560) อธิบายว่า การจัดการฝึกงานในระบบทวิภาคเกี่ยวข้องกับข้อมูลจำนวนมาก ทั้งข้อมูลของนักศึกษา สถานประกอบการที่รับฝึก และที่สำคัญคือ แผนการฝึก ซึ่งหากขาดการบริหารจัดการข้อมูลที่เป็นระบบ อาจนำไปสู่ความสับสน ความผิดพลาด และประสิทธิภาพในการดำเนินงานที่ลดลง และได้นำเสนอข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการฝึกงานได้อย่างครบวงจร ไม่ว่าจะเป็นข้อมูลส่วนตัวของนักศึกษา ประวัติการฝึกงาน ผลการประเมิน หรือรายละเอียดของสถานประกอบการและแผนการฝึกต่าง ๆ การมีระบบสารสนเทศที่ดีจะช่วยให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ทั้งนักศึกษา ครูผู้สอน เจ้าหน้าที่ และสถานประกอบการ สามารถเข้าถึงข้อมูลที่ต้องการและทันสมัยได้อย่างสะดวกและรวดเร็ว

จากข้อมูลข้างต้นสรุปได้ว่า แพลตฟอร์มมีโครงสร้างพื้นฐานทางเทคโนโลยีที่ช่วยให้สามารถสร้าง ขยาย และจัดการบริการหรือผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ ได้อย่างยืดหยุ่น แพลตฟอร์มเหมาะสำหรับบริบททางการศึกษาที่สามารถบูรณาการเครื่องมือและทรัพยากรต่าง ๆ เข้าไว้ด้วยกันเพื่อสนับสนุนกระบวนการเรียนรู้ การสอน และการบริหารจัดการ เช่น ระบบจัดการเรียนรู้ (LMS) คลังสื่อการเรียนรู้ ระบบทดสอบออนไลน์ หรือแม้แต่แพลตฟอร์มสำหรับการประสานงานระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการ

3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

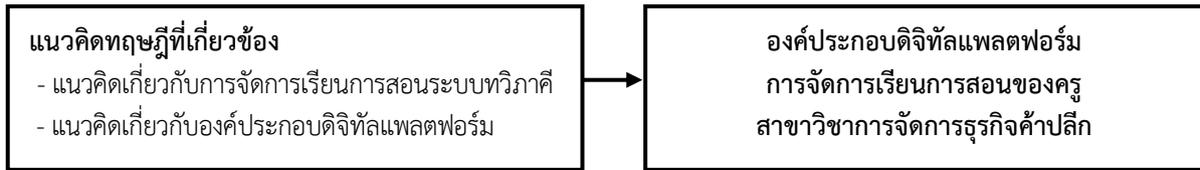
Gorshenin (2018) ได้ศึกษาเรื่อง สู่ระบบนิเวศเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาศูนย์ใหม่: จากระบบการจัดการเรียนรู้สู่แพลตฟอร์มดิจิทัล ผลการศึกษา พบว่า แพลตฟอร์มการเรียนรู้ที่มีลักษณะเป็น IT-Ecosystem ควรมีความสามารถในการจัดเก็บและเข้าถึงเนื้อหาได้อย่างยืดหยุ่น สนับสนุนสื่อการเรียนรู้หลากหลายรูปแบบ และสามารถบูรณาการเทคโนโลยีใหม่ เช่น ปัญญาประดิษฐ์ (AI) เพื่อวิเคราะห์พฤติกรรม การเรียนรู้ และปรับประสบการณ์ของผู้เรียนได้แบบเฉพาะบุคคล

Zahay et al. (2022) ได้ศึกษาเรื่อง รูปแบบบูรณาการในการออกแบบหลักสูตรการตลาดดิจิทัล ผลการวิจัย พบว่า การสอดแทรกทักษะดิจิทัลในทุกวิชามีผลต่อความพร้อมในการทำงานของผู้เรียนผู้เรียนที่ผ่านการฝึกด้วยกิจกรรมเชิงประสบการณ์มีความเข้าใจและความมั่นใจสูงขึ้น ข้อเสนอคือควรออกแบบแพลตฟอร์มที่รองรับ rubrics แม่แบบรายวิชา และการประเมินอย่างเป็นระบบ การผนวกโครงการเชิงปฏิบัติจริงช่วยให้ผู้เรียนเชื่อมโยงความรู้กับทักษะในโลกจริง สำหรับสายค้าปลีก การใช้แพลตฟอร์มดังกล่าวช่วยจำลองเคสการตลาดและพฤติกรรมผู้บริโภค สิ่งนี้มีผลต่อการสร้างผู้เรียนที่มีสมรรถนะสอดคล้องกับความต้องการตลาดแรงงาน การจัดการหลักสูตรที่ใช้แพลตฟอร์มดิจิทัลทำให้การเรียนรู้ยืดหยุ่นและปรับตัวได้

Mazurok et al. (2023) ได้ศึกษาเรื่อง ศูนย์การเรียนรู้ดิจิทัลในฐานะองค์ประกอบของสภาพแวดล้อมการเรียนรู้สารสนเทศและดิจิทัล พบว่า ศูนย์ข้อมูล ทำหน้าที่เป็นโครงสร้างศูนย์กลางของแพลตฟอร์มที่รวบรวมทรัพยากรการเรียนรู้ เครื่องมือสารสนเทศ และบริการสนับสนุนการศึกษาเข้าด้วยกันในระบบเดียว ผู้วิจัยเสนอว่า การพัฒนาศูนย์ดังกล่าวต้องอาศัยองค์ประกอบสำคัญ 4 ด้าน ได้แก่ ด้านโครงสร้างพื้นฐาน เทคโนโลยี ทรัพยากรเนื้อหา กลไกบริการ และวัฒนธรรม/ทักษะของผู้ใช้ เพื่อให้เกิดความเชื่อมโยงระหว่างผู้สอน ผู้เรียน และทรัพยากรในระบบดิจิทัลอย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้งยังสนับสนุนแนวทางการเปลี่ยนห้องสมุดดั้งเดิม ในสถานศึกษาให้กลายเป็น ศูนย์การเรียนรู้ดิจิทัล ที่ตอบโจทย์การศึกษาในศตวรรษที่ 21

กรอบแนวคิดการวิจัย

งานวิจัยนี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Method) ผู้วิจัยกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัยตามแนวคิดเกี่ยวกับการศึกษาองค์ประกอบดิจิทัลแพลตฟอร์มการจัดการเรียนการสอนของครูสาขาวิชาการจัดการธุรกิจค้าปลีกมาเป็นกรอบในการวิจัย โดยมีรายละเอียดดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างสัมภาษณ์เชิงลึก คือ ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการเรียนการสอนสาขาวิชาการจัดการธุรกิจค้าปลีก ได้แก่ ผู้บริหารฝ่ายวิชาการ ครูสาขาวิชาการจัดการธุรกิจค้าปลีก โดยใช้กลุ่มตัวอย่างที่มีความเหมาะสมระหว่าง 5-25 คน ผู้วิจัยเลือกใช้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 13 คน เป็นตัวแทนตามเกณฑ์ขั้นต่ำการกำหนดผู้เชี่ยวชาญ โดยวิธีการเจาะจง (Purposive Sampling) (Creswell, 2018)

เครื่องมือในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาองค์ประกอบดิจิทัลแพลตฟอร์มการจัดการเรียนการสอนของครูสาขาวิชาการจัดการธุรกิจค้าปลีก เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลการวิจัยเชิงคุณภาพ ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบสัมภาษณ์ ความเหมาะสมของภาษาและความสอดคล้องของข้อความกับเนื้อหา (Index of Item Objective Congruence: IOC) โดยนำแบบสอบถาม ที่ผ่านการตรวจแก้ไขจากอาจารย์ที่ปรึกษาแล้วให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ปรับปรุงข้อความ และคำนวณหาค่าความสอดคล้องของข้อความกับเนื้อหา โดยมีค่าอยู่ระหว่าง 0.80-1.00 ซึ่งมีค่ามากกว่า 0.50 ถือว่าใช้ได้

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้รวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง จัดส่งหนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูล โดยการนัดหมายสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมายตามข้อความที่ได้กำหนดไว้ตามกรอบการวิจัย ด้วยการจดบันทึกข้อมูลสำคัญ บันทึกภาพ/บันทึกเสียง และจัดเก็บเป็นไฟล์

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) จากการสัมภาษณ์ ใช้การวิเคราะห์สรุปอุปนัย (Analytic Induction)

ผลการวิจัย

ผลการศึกษาสภาพปัญหาการจัดการเรียนการสอนของครูสาขาวิชาการจัดการธุรกิจค้า จากการสัมภาษณ์เชิงลึก โดยการสนทนาซักถามผู้ให้ข้อมูลหลัก ที่ผู้วิจัยเลือกมา ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการเรียนการสอนสาขาวิชาการจัดการธุรกิจค้าปลีก จำนวน 13 คน โดยสัมภาษณ์ ตั้งแต่วันที่ 25 กันยายน พ.ศ. 2567 มีข้อคิดเห็นดังนี้

“...สถานศึกษาขาดความรู้ความเข้าใจในรูปแบบการจัดการศึกษาระบบทวิภาคี ทั้งในเรื่องการบริหารจัดการกระบวนการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอน ครูฝึกในสถานประกอบการ ขาดการติดต่อประสานงานระหว่างสถานศึกษาและสถานประกอบการ การจัดการฝึกในสถานประกอบการไม่มีแผนการฝึกที่มี...”

"Expert No.1; Interviewed on 25 Sep 2024"

“...ครูฝึกในสถานประกอบการ ขาดความรู้ความเข้าใจในกระบวนการจัดการเรียนการฝึก และส่งผลเสียต่อผู้เรียนในด้านความรู้ ความสามารถ ทักษะ คุณธรรมจริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพ...”

"Expert No.5; Interviewed on 26 Sep 2024"

“...ขาดการติดต่อประสานงานระหว่างสถานศึกษาและสถานประกอบการ ในการจัดทำแผนฝึกร่วมกัน ส่งผลให้ไม่มีแผนการฝึกที่มีชัดเจน และครูผู้สอนยังใช้รูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่ให้ผู้เรียนกลับมานั่งเรียนในสถานศึกษา และใช้เวลาส่วนหนึ่งฝึกประสบการณ์ในสถานประกอบการ...”

"Expert No.13; Interviewed on 29 Sep 2024"

จากการสัมภาษณ์เชิงลึก โดยการสนทนาซักถามผู้ให้ข้อมูลหลักที่ผู้วิจัยเลือกมาได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการขับเคลื่อนนโยบายอาชีวศึกษา ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการเรียนการสอนสาขาวิชาการจัดการธุรกิจค้าปลีก จำนวน 13 คน โดยสัมภาษณ์ สรุปลงได้ 6 ประเด็น ดังนี้ 1) ความเข้าใจและบริหารจัดการระบบทวิภาคี 2) การประสานงานระหว่างสถานศึกษาและสถานประกอบการ 3) แผนการฝึกและการจัดการเรียนรู้ 4) ความรู้และทักษะของครูผู้สอนและครูฝึกในสถานประกอบการ 5) ทักษะการจัดการตนเองของผู้เรียน 6) การเปลี่ยนแปลงของธุรกิจค้าปลีก

ผลการศึกษารองคูประกอบของการออกแบบดิจิทัลแพลตฟอร์มการจัดการเรียนการสอนของครูสาขาวิชาการจัดการธุรกิจค้า

“...องค์ประกอบของดิจิทัลแพลตฟอร์ม ต้องประกอบด้วย 1) ต้องเป็นศูนย์ข้อมูลด้านหลักสูตรให้กับผู้เรียน ครูผู้สอน สถานประกอบการและตลาดแรงงาน 2) ต้องเป็นศูนย์การศึกษาที่ครูผู้สอนและผู้เรียนสามารถเข้ามาจัดการเรียนการสอนผ่านระบบออนไลน์ได้ 4) ต้องเป็นศูนย์ทดสอบ...”

"Expert No.1; Interviewed on 25 Sep 2024"

“...ดิจิทัลแพลตฟอร์ม ประกอบด้วย 1) ข้อมูลด้านหลักสูตร ข้อมูลการเรียนระบบทวิภาคี ข้อมูลศูนย์บริการเครือข่ายการผลิตและพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษา 2) สื่อการสอน 3) ห้องเรียนออนไลน์ได้ 4) ห้องทดสอบสมรรถนะรายวิชา 5) ข้อมูลข่าวสาร ฯ...”

"Expert No.9; Interviewed on 28 Sep 2024"

“...องค์ประกอบของดิจิทัลแพลตฟอร์ม ประกอบด้วย 1) ข้อมูลด้านหลักสูตร ข้อมูลด้านการเรียนระบบทวิภาคี ข้อมูลด้านการแนะแนว 2) ห้องเรียนระบบออนไลน์ 3) สื่อการสอน นวัตกรรม ผลงานวิชาการ 4) ห้องทดสอบรายวิชา และทดสอบสมรรถนะมาตรฐานวิชาชีพ 5) ข้อมูลข่าวสาร การให้คำปรึกษา...”

"Expert No.13; Interviewed on 29 Sep 2024"

จากการสัมภาษณ์เชิงลึก โดยการสนทนาซักถามผู้ให้ข้อมูลหลัก ที่ผู้วิจัยเลือกมาได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการขับเคลื่อนนโยบายอาชีวศึกษา ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการเรียนการสอนสาขาวิชาการจัดการธุรกิจค้าปลีก จำนวน 13 คน โดยสัมภาษณ์ สรุปรองคูประกอบของการออกแบบดิจิทัลแพลตฟอร์มการจัดการเรียนการสอนของครูสาขาวิชาการจัดการธุรกิจค้าได้ 5 องค์ประกอบ ได้แก่ ศูนย์ข้อมูล ห้องเรียนออนไลน์ สื่อการสอน ห้องทดสอบ และองค์ประกอบเสริม

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยเรื่อง การศึกษารองคูประกอบดิจิทัลแพลตฟอร์มการจัดการเรียนการสอนของครูสาขาวิชาการจัดการธุรกิจค้าปลีก อภิปรายผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

ผลจากการวิเคราะห์สภาพปัญหาการจัดการเรียนการสอนของครูสาขาวิชาการจัดการธุรกิจค้าปลีก พบประเด็นปัญหาที่สำคัญ 6 ประเด็น ได้แก่ ความเข้าใจและบริหารจัดการระบบทวิภาคี การประสานงานระหว่างสถานศึกษาและสถานประกอบการ แผนการฝึกและการจัดการเรียนรู้ ความรู้และทักษะของครูผู้สอนและ

ครูฝึก ทักษะการจัดการตนเองของผู้เรียน และการเปลี่ยนแปลงของธุรกิจค้าปลีก ผลการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อค้นพบประเด็นสำคัญที่จะนำมาอภิปรายดังต่อไปนี้

1. ข้อค้นพบประเด็นปัญหาความเข้าใจและการบริหารจัดการระบบทวิภาคี ทั้งนี้เป็นเพราะครูผู้สอนและผู้บริหารสถานศึกษาในสาขาวิชาการจัดการธุรกิจค้าปลีกยังขาดความเข้าใจในหลักการ แนวคิด และกระบวนการดำเนินงานของระบบทวิภาคีอย่างแท้จริง ส่งผลให้การดำเนินงานไม่มีรูปแบบที่ชัดเจน สอดคล้องกับงานวิจัยของ พรทิพย์ (2559) ได้ศึกษาปัญหาและแนวทางการจัดการเรียนการสอนแบบทวิภาคีในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ซึ่งพบปัญหาด้านความเข้าใจในระบบทวิภาคีของบุคลากรในสถานศึกษา การขาดคู่มือหรือแนวปฏิบัติที่ชัดเจน และการบริหารจัดการที่ยังไม่เป็นระบบ

2. ข้อค้นพบประเด็นปัญหาการประสานงานระหว่างสถานศึกษาและสถานประกอบการ ทั้งนี้เป็นเพราะสถานศึกษาและสถานประกอบการขาดการติดต่อประสานงานที่ชัดเจนและต่อเนื่อง ส่งผลให้ไม่สามารถจัดทำแผนการฝึกร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ธิดาวลัย (2560) ได้นำเสนอรูปแบบการจัดการเรียนการสอนระบบทวิภาคีที่เน้นความร่วมมือระหว่างสถานศึกษาและสถานประกอบการ ซึ่งระบุถึงความสำคัญของการประสานงานที่ชัดเจนและการจัดทำแผนการฝึกร่วมกัน การขาดการประสานงานนี้เป็นประเด็นหลักที่ผลการสัมภาษณ์เน้นย้ำว่าเป็นสาเหตุของปัญหาแผนการฝึกที่ไม่ชัดเจน

3. ข้อค้นพบประเด็นปัญหาแผนการฝึกและการจัดการเรียนรู้ ทั้งนี้เป็นเพราะแผนการฝึกอาชีพในสถานประกอบการที่ไม่มีความชัดเจนและไม่มีแนวทางปฏิบัติที่แน่นอน รวมถึงการวัดและประเมินผล ส่งผลโดยตรงต่อผลสัมฤทธิ์ด้านสมรรถนะของผู้เรียนที่ไม่เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษา

4. ข้อค้นพบประเด็นปัญหาความรู้และทักษะของครูผู้สอนและครูฝึก ทั้งนี้เป็นเพราะครูผู้สอนในระบบทวิภาคีส่วนใหญ่มีประสบการณ์ด้านวิชาการเท่านั้น ขณะที่ครูฝึกในภาคเอกชนจะมีประสบการณ์ปฏิบัติงานจริงแต่ขาดความรู้ด้านจิตวิทยาการสอนและการประเมินผลผู้เรียนอย่างมีระบบ ส่งผลให้กระบวนการเรียนรู้ในระบบทวิภาคียังไม่บรรลุเป้าหมายของการพัฒนาสมรรถนะผู้เรียนได้อย่างเต็มศักยภาพ สอดคล้องกับงานวิจัยของ สมใจ (2561) ได้ศึกษาการพัฒนาสมรรถนะครูอาชีวศึกษาในยุคดิจิทัล พบว่า ความจำเป็นในการพัฒนาสมรรถนะครูอาชีวศึกษาให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีและทักษะที่จำเป็นในตลาดแรงงาน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชนกพร (2563) ได้ศึกษารูปแบบการพัฒนาครูฝึกในสถานประกอบการ พบว่าปัญหาการขาดความรู้ความเข้าใจในกระบวนการจัดการเรียนการฝึกของครูฝึก และแนวทางในการพัฒนาเพื่อให้ครูฝึกมีบทบาทในการพัฒนาสมรรถนะผู้เรียนได้อย่างเต็มศักยภาพ

5. ข้อค้นพบประเด็นปัญหาทักษะการจัดการตนเองของผู้เรียน ทั้งนี้เป็นเพราะผู้เรียนไม่สามารถวางแผนการจัดการเวลาและการเรียนรู้ด้วยตนเองได้ ซึ่งเป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้เกิดปัญหาผู้เรียนออกกลางคันในปริมาณที่สูงมาก การเรียนในสาขาวิชาการจัดการธุรกิจค้าปลีก ผู้เรียนต้องจัดสรรเวลาระหว่างการเรียนในสถานศึกษาและการฝึกประสบการณ์ในสถานประกอบการได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ณัฐภูมิ (2564) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการออกกลางคันของนักศึกษาอาชีวศึกษาในระบบทวิภาคี ซึ่งพบว่าทักษะการจัดการตนเอง การบริหารเวลา และการปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมการทำงานเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการตัดสินใจออกกลางคันของผู้เรียน สอดคล้องกับผลการสัมภาษณ์ที่ระบุปัญหาของผู้เรียนในการวางแผนจัดการตนเอง

6. ข้อค้นพบประเด็นปัญหาการเปลี่ยนแปลงของธุรกิจค้าปลีก ทั้งนี้เป็นเพราะธุรกิจค้าปลีกเป็นอุตสาหกรรมที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ทำให้รูปแบบการจัดการเรียนการสอนของครูต้องปรับปรุงอยู่ตลอดเวลาเพื่อให้ทันกับการเปลี่ยนแปลง หากหลักสูตรและวิธีการสอนไม่ทันสมัย ผู้เรียนจะขาดทักษะที่จำเป็นในการเข้าสู่ตลาดแรงงานจริง สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปิยนุช (2565) ได้ศึกษาความจำเป็นในการปรับตัวของหลักสูตรอาชีวศึกษาเพื่อให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีและพฤติกรรมผู้บริโภคใน

ธุรกิจค้าปลีก ซึ่งเน้นย้ำถึงความสำคัญของการพัฒนาความรู้และทักษะของครูผู้สอน เพื่อให้การจัดการเรียนการสอนทันสมัยและตอบโจทย์ความต้องการของอุตสาหกรรม

ผลจากการศึกษาองค์ประกอบดิจิทัลแพลตฟอร์มการจัดการเรียนการสอนของครูสาขาวิชาการจัดการธุรกิจค้าปลีก พบว่า องค์ประกอบดิจิทัลแพลตฟอร์มการจัดการเรียนการสอนของครูสาขาวิชาการจัดการธุรกิจค้าปลีก ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ได้แก่ ศูนย์ข้อมูล ห้องเรียนออนไลน์ สื่อการสอน ห้องทดสอบ และองค์ประกอบเสริม ผลการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อค้นพบประเด็นสำคัญที่จะนำมาอภิปรายดังต่อไปนี้

1. ข้อค้นพบองค์ประกอบศูนย์ข้อมูล เป็นองค์ประกอบสำคัญอันดับแรก ทั้งนี้เป็นเพราะครูผู้สอนมีแนวโน้มต้องการดิจิทัลแพลตฟอร์มที่มีศูนย์ข้อมูลที่เป็นระบบ ครอบคลุมทั้งข้อมูลหลักสูตร สถานประกอบการ ระบบทวิภาคี ตลาดแรงงาน ข่าวสาร กิจกรรม และงานวิจัย ถือเป็นสิ่งสำคัญในการจัดการศึกษาแบบทวิภาคี เพราะช่วยให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง สอดคล้องกับงานวิจัยของ Mazurok et al. (2023) ได้ศึกษาเรื่อง ศูนย์รวมการเรียนรู้ดิจิทัลในฐานะองค์ประกอบหนึ่งของสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ทางเทคโนโลยีสารสนเทศ พบว่า ศูนย์ข้อมูล (Learning Hub) ทำหน้าที่เป็นโครงสร้างศูนย์กลางของแพลตฟอร์มที่รวบรวมทรัพยากรการเรียนรู้ ที่บูรณาการข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ เช่น ระบบบริหารจัดการผู้เรียน หลักสูตร แหล่งทรัพยากร และเครื่องมือการเรียนรู้ โดยเน้นว่าศูนย์ข้อมูลมีบทบาทสำคัญในการเสริมสร้างความยืดหยุ่น และความต่อเนื่องในการเรียนรู้ดิจิทัลในระดับอาชีวศึกษาและอุดมศึกษา

2. ข้อค้นพบองค์ประกอบห้องเรียนออนไลน์ เป็นองค์ประกอบสำคัญของแพลตฟอร์มดิจิทัลที่ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้แบบยืดหยุ่นและเข้าถึงได้ทุกที่ทุกเวลา ทั้งนี้เป็นเพราะห้องเรียนออนไลน์ทำหน้าที่เสมือนห้องเรียนหลักในโลกดิจิทัล ซึ่งต้องสามารถรองรับฟังก์ชันการสอน การจัดกิจกรรม และการประเมินแบบบูรณาการได้อย่างสมบูรณ์ โดยเฉพาะเมื่อใช้ควบคู่กับสื่อการสอนและศูนย์ข้อมูล สอดคล้องกับงานวิจัยของ นิรมล (2564) ได้ศึกษาการพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ผ่านเว็บ สำหรับวิชาชีพ พบว่า การพัฒนาระบบ LMS สำหรับการเรียนการสอนวิชาชีพโดยเฉพาะ ซึ่งเป็นรากฐานของการมีห้องเรียนออนไลน์ที่รองรับการจัดการเรียนการสอนในสาขาวิชาการจัดการธุรกิจค้าปลีก

3. ข้อค้นพบองค์ประกอบสื่อการสอน ควรมีคลังสื่อการสอน ที่ครอบคลุมและหลากหลายอยู่บนแพลตฟอร์มดิจิทัล ทั้งนี้เป็นเพราะการมีสื่อการสอนที่ครบถ้วนและมีคุณภาพช่วยให้ครูผู้สอนสามารถจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยเฉพาะในกลุ่มวิชาสายอาชีพที่ต้องอาศัยทั้งเนื้อหาและทักษะปฏิบัติ สื่อที่จัดจะต้องสามารถนำเสนอได้ทั้งในรูปแบบภาพ เสียง วิดีโอจำลองสถานการณ์ สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุภาวดี (2561) ได้ศึกษาการพัฒนาดิจิทัลคอนเทนต์เพื่อการเรียนรู้ในยุค 4.0 พบว่า การพัฒนาและการจัดการเนื้อหาดิจิทัลสำหรับการเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของสื่อการสอนที่สามารถเป็นได้ทั้งบทเรียนดิจิทัล วิดีโอ หรือสื่อปฏิสัมพันธ์ต่าง ๆ ที่ช่วยเสริมการเรียนรู้

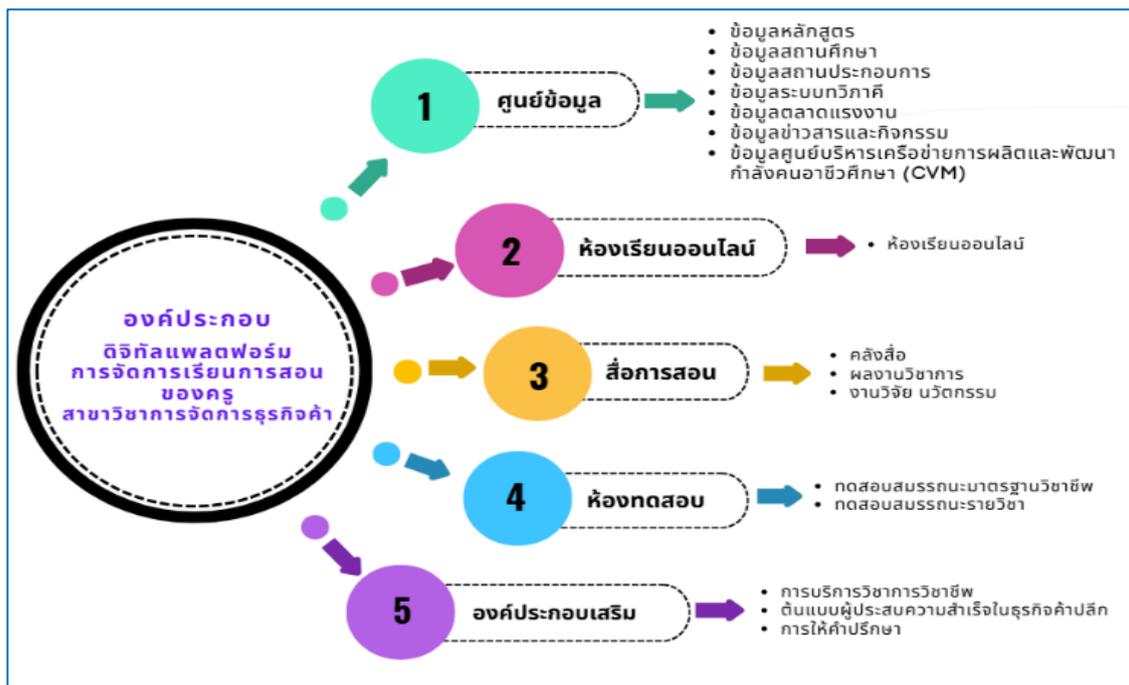
4. ข้อค้นพบองค์ประกอบห้องทดสอบ ควรมีห้องทดสอบ ที่เป็นพื้นที่สำหรับการจัดทำข้อสอบ ทดสอบสมรรถนะรายวิชา และประเมินสมรรถนะมาตรฐานวิชาชีพ ทั้งนี้เป็นเพราะการประเมินผลที่แม่นยำจะช่วยให้ทราบถึงจุดแข็งจุดอ่อนของผู้เรียนและนำไปสู่การพัฒนาที่ตรงจุด เพื่อให้ผู้เรียนมีสมรรถนะตรงตามกรอบคุณวุฒิอาชีวศึกษา สอดคล้องกับงานวิจัยของ วรศักดิ์ (2565) การประเมินสมรรถนะวิชาชีพด้วยระบบดิจิทัล พบว่า การประเมินสมรรถนะวิชาชีพโดยใช้ระบบดิจิทัล ซึ่งสนับสนุนแนวคิดการมีห้องทดสอบสมรรถนะมาตรฐานวิชาชีพบนแพลตฟอร์ม เพื่อให้การวัดผลทักษะและการปฏิบัติเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

5. ข้อค้นพบองค์ประกอบองค์ประกอบเสริม ควรมีองค์ประกอบเสริมที่จะช่วยเติมเต็มและส่งเสริมการเรียนรู้ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น ทั้งนี้เป็นเพราะองค์ประกอบหลักของดิจิทัลแพลตฟอร์มจะเป็นแกนสำคัญในการดำเนินการจัดการเรียนรู้ แต่การเสริมองค์ประกอบเพิ่มเติมในเชิงวิชาการและวิชาชีพมีบทบาทสำคัญในการเรียนรู้ให้มีความสมบูรณ์ เพื่อสร้างแรงบันดาลใจและเป็นแนวทางในการเรียนรู้และพัฒนาตนเอง สอดคล้องกับงานวิจัยของ พัชรี และคณะ (2561) ได้ศึกษาการพัฒนากระบวนแนะแนวอาชีพออนไลน์สำหรับนักเรียน

อาชีวศึกษา พบว่า การพัฒนาระบบแนะแนวอาชีพสามารถขยายผลไปสู่การให้คำปรึกษาและการนำเสนอต้นแบบผู้ประสบความสำเร็จ เพื่อเป็นแหล่งข้อมูลและแรงบันดาลใจในการตัดสินใจเส้นทางอาชีพ

องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย

การศึกษาองค์ประกอบดิจิทัลแพลตฟอร์มการจัดการเรียนการสอนของครูสาขาวิชาการจัดการธุรกิจค้าปลีก มี 5 องค์ประกอบ คือ ศูนย์ข้อมูล ห้องเรียนออนไลน์ สื่อการสอน ห้องทดสอบ และองค์ประกอบเสริม ซึ่งองค์ความรู้ใหม่ที่ได้จากการศึกษานี้สามารถนำไปออกแบบแพลตฟอร์มการจัดการเรียนการสอนสำหรับครูเป็นระบบการเรียนรู้แบบครบวงจร และเป็นแหล่งรวมของการสนับสนุนด้านการเรียนรู้และอาชีพ เพื่อยกระดับคุณภาพการจัดการเรียนการสอนระบบทวิภาคีของธุรกิจค้าปลีกในยุคดิจิทัลได้อย่างแท้จริง สามารถนำเสนอผลการศึกษา ได้ตามภาพที่ 1

ภาพที่ 1 องค์ประกอบดิจิทัลแพลตฟอร์มการจัดการเรียนการสอนของครู สาขาวิชาการจัดการธุรกิจค้าปลีก

จากภาพที่ 1 ผลการศึกษาองค์ประกอบดิจิทัลแพลตฟอร์มการจัดการเรียนการสอนของครู สาขาวิชาการจัดการธุรกิจค้าปลีก พบว่า องค์ประกอบสำคัญของดิจิทัลแพลตฟอร์มการจัดการเรียนการสอนของครู สาขาวิชาการจัดการธุรกิจค้าปลีก มี 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ศูนย์ข้อมูล ประกอบด้วย ข้อมูลหลักสูตร ข้อมูลสถานศึกษา ข้อมูลสถานประกอบการ ข้อมูลระบบทวิภาคี ข้อมูลตลาดแรงงาน ข้อมูลข่าวสารและกิจกรรม และข้อมูลศูนย์บริหารเครือข่ายการผลิตและพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษา 2) ห้องเรียนออนไลน์ เป็นแพลตฟอร์มที่ครูผู้สอนและผู้เรียนใช้ในการจัดการและเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนการสอนแบบออนไลน์อย่างมีประสิทธิภาพ 3) สื่อการสอน คือคลังสื่อการสอนที่ครอบคลุมทุกรายวิชา ผลงานทางวิชาการ งานวิจัยและนวัตกรรม ที่ใช้ประกอบการเรียนรู้ เพื่อสนับสนุนการเข้าถึงทรัพยากรที่หลากหลาย 4) ห้องทดสอบ คือพื้นที่สำหรับการจัดทำข้อสอบ ทดสอบสมรรถนะรายวิชา และประเมินสมรรถนะมาตรฐานวิชาชีพ เพื่อวัดผลการเรียนรู้และทักษะของผู้เรียนอย่างเป็นระบบ 5) องค์ประกอบเสริม ประกอบด้วย บริการวิชาการและวิชาชีพ ต้นแบบผู้ประสบความสำเร็จในธุรกิจค้าปลีก และการให้คำปรึกษา

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1. สำหรับผู้บริหารระดับสูง สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา นำผลที่ได้จากการวิจัยไปใช้กำหนดนโยบายสนับสนุนการพัฒนาและใช้แพลตฟอร์ม ผลักดันให้แพลตฟอร์มเป็นส่วนหนึ่งของนโยบายอาชีวศึกษา เพื่อให้เกิดการนำไปปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรมทั่วประเทศ
2. สำหรับสถานศึกษา และผู้บริหารสถานศึกษา นำองค์ประกอบดิจิทัลแพลตฟอร์มการจัดการเรียนการสอนของครูสาขาวิชาการจัดการธุรกิจค้าปลีก ไปใช้เป็นเครื่องมือบริหารจัดการในการบูรณาการแพลตฟอร์มกับการบริหารหลักสูตร โดยใช้ศูนย์ข้อมูลเป็นแหล่งจัดการข้อมูลหลักสูตร การวัดผล และการประสานงานกับสถานประกอบการ
3. สำหรับครูผู้สอน นำแพลตฟอร์มมาใช้เป็นเครื่องมือหลักในการจัดการเรียนการสอน ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การประเมินสมรรถนะของผู้เรียน รวมถึงการให้คำปรึกษาและแนะแนว เพื่อสนับสนุนการเรียนรู้และแก้ปัญหาให้ผู้เรียน

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรทำวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบ (Model) หรือสร้างต้นแบบ (Prototype) ของดิจิทัลแพลตฟอร์มการจัดการเรียนการสอนสำหรับสาขาวิชาการจัดการธุรกิจค้าปลีกโดยอ้างอิงจากองค์ประกอบ 5 ประการที่ระบุไว้
2. ควรมีการศึกษาแนวทางการพัฒนาสมรรถนะบุคลากรเพื่อรองรับการใช้ดิจิทัลแพลตฟอร์ม เพื่อพัฒนาสมรรถนะของครูผู้สอนและครูฝึกให้มีความพร้อมในการใช้ดิจิทัลแพลตฟอร์มและจัดการเรียนการสอนในยุคดิจิทัล
3. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบประสิทธิภาพของระบบทวิภาคีที่มีหรือไม่มีดิจิทัลแพลตฟอร์ม เพื่อเปรียบเทียบผลลัพธ์ด้านสมรรถนะของผู้เรียน หรือประสิทธิภาพการบริหารจัดการ ระหว่างกลุ่มที่ใช้ดิจิทัลแพลตฟอร์มกับกลุ่มที่ยังใช้ระบบเดิม

เอกสารอ้างอิง

- Agarwal, A., & Agarwal, N. (2016). *Bridging the gap: Skill development in retail management education in India*. *International Journal of Retail & Distribution Management*, 44(7), 706–723. <https://doi.org/10.1108/IJRDM-08-2015-0118>
- Creswell, J. W., & Creswell, J. D. (2018). *Research design: Qualitative, quantitative, and mixed methods approaches* (5th ed.). Sage publications.
- Gorshenin, A. (2018). *Toward modern educational IT-ecosystems: From learning management systems to digital platforms*. In 2018 10th International Congress on Ultra Modern Telecommunications and Control Systems and Workshops (ICUMT) (pp. 1-6). IEEE. <https://doi.org/10.1109/ICUMT.2018.8631237>
- Mazurok, L., Muliarevych, O., Saienko, V., Hurbanska, A., & Nowak, B. (2023). *Digital Learning Hubs as a Component of the Information and Digital Learning Environment*. *Journal of Curriculum and Teaching*, 12(3), 81–89. <https://www.sciedupress.com/journal/index.php/jct/article/view/24647>
- Miles, M. B. & Huberman, A. M. (1994). *Qualitative data analysis* (2ed.). London: Sage.

- Zahay, D., Pollitte, W. A., Reavey, B., & Alvarado, A. (2022). *An integrated model of digital marketing curriculum design*. *Marketing Education Review*, 32(3), 205–223.
<https://doi.org/10.1080/10528008.2021.1947856>
- ชนกพร สุวรรณเวทิน. (2563). รูปแบบการพัฒนาครูฝึกในสถานประกอบการเพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน อาชีวศึกษา. *วารสารการบริหารการศึกษาและภาวะผู้นำ*, 8(2), 22-35.
- ณัฐภูมิ สุวรรณรัตน์. (2564). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการออกกลางคืนของนักศึกษาอาชีวศึกษาในระบบทวิภาคี. *วารสารการศึกษาและการพัฒนาสังคม*, 17(1), 125-138.
- ธิดาวลัย ศรีบุญมี. (2560). การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอนระบบทวิภาคีที่เน้นความร่วมมือระหว่างสถานศึกษาและสถานประกอบการ. *วารสารวิจัยและพัฒนานวัตกรรมทางศึกษา*, 2(1), 78-90.
- นิรมล สวัสดิพิงค์. (2564). การพัฒนาระบบการจัดการเรียนรู้ผ่านเว็บ (Web-Based Learning Management System) สำหรับวิชาชีพ. *วารสารวิชาการสถาบันเทคโนโลยีแห่งสุวรรณภูมิ*, 7(1), 121-135.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). การพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการการฝึกงานในสถานประกอบการ. *วารสารวิชาการครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ*, 8(1), 1-10.
- ปิยนุช วงศ์ล้อม. (2565). การปรับตัวของหลักสูตรอาชีวศึกษาเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีดิจิทัลในธุรกิจค้าปลีก. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยการจัดการและเทคโนโลยีอีสเทิร์น*, 19(2), 85-98.
- พรทิพย์ ชำนาญคิด. (2559). ปัญหาและแนวทางการจัดการเรียนการสอนแบบทวิภาคีในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. *วารสารวิชาการเทคโนโลยีอุตสาหกรรม*, 12(1), 1-12.
- พัชรี พันพุ่ม และคณะ. (2561). การพัฒนาระบบแนะแนวอาชีพออนไลน์สำหรับนักเรียนอาชีวศึกษา. *วารสารวิชาการสมาคมสถาบันอุดมศึกษาเอกชนแห่งประเทศไทย*, 24(1), 89-100.
- เมษ์ธาวิณ ชัยเบ็ญจา และคณะ. (2561). รูปแบบการวิจัยและพัฒนา สื่อการเรียนรู้. *วารสารศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*, 12(4), 7-19.
- วรศักดิ์ สุขบัว. (2565). การประเมินสมรรถนะวิชาชีพด้วยระบบดิจิทัล: กรณีศึกษาอาชีวศึกษา. *วารสารครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี*, 14(1), 78-90.
- วิไลวรรณ เสนานรงค์, สมพงษ์ จิตระดับ และจตุพร เลื่อนลอย. (2562). การศึกษารูปแบบการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาที่จัดการเรียนการสอนร่วมกับสถานประกอบการ. *วารสารวิชาการอาชีวะ*, 11(1), 15–27.
- สมใจ วงษ์กมลชื่น. (2561). การพัฒนาสมรรถนะครูอาชีวศึกษาในยุคดิจิทัล. *วารสารศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยนเรศวร*, 20(2), 1-14.
- สมศักดิ์ รัตนแสง. (2562). การพัฒนารูปแบบแผนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนักเรียนอาชีวศึกษาในสถานประกอบการ. *วารสารวิชาการ สถาบันเทคโนโลยีแห่งสุวรรณภูมิ*, 5(1), 105-118.
- สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. (2562). *หลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติการจัดการอาชีวศึกษา ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ และระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง เรื่องที่ 1 การจัดการอาชีวศึกษา*. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์วิทยาลัยเทคนิคมีนบุรี.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). *แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา
- สุภาวดี ขวนเซย. (2561). การพัฒนาดิจิทัลคอนเทนต์เพื่อการเรียนรู้ในยุค 4.0. *วารสารเทคโนโลยีการศึกษาและนวัตกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม*, 5(1), 1-15.

อิสรียา ออสุวรรณ. (2559). การศึกษาสภาพและแนวทางการบริหารจัดการศึกษาระบบทวิภาคีของ วิทยาลัย
เทคโนโลยีบริหารธุรกิจรักไทย สิรินคร. บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีปทุม.